

ט. שאלה. חדר השרותים וחדר האמבטיה המצויים כיום, האם דינם כבית הכסא ובית המרחץ לענין נטילת ידים ולענין אוכלין הנמצאים שם.

תשובה. אין לדון אלא את מקום האסלה ומקום האמבטיה כבית הכסא ובית המרחץ, ולכן מותר ליטול ידים בחדר השרותים ובחדר האמבטיה, וכן מותר לשנות מן המים הנמצאים שם, ובלבד שיכרך מחוץ לאותו מקום, וטוב שיוציא את המים החוצה וישתה. ומכל מקום אם יש לו אפשרות ליטול במקום אחר ראוי שלא יטול ולא ישתה שם, אלא אם כן עשה צורת הפתח בין האסלה או האמבטיה לכיור. (צורת הפתח נעשית על ידי שנותן קנה גבוה עשרה טפחים בכל צד וקנה אחד על גביהם, ואפילו שאינו נוגע בהם. ואין צריך לקבוע את הקנים שם, אלא די שיהיו עומדים על כל פנים ברוח מצויה). ולא די בוילון המפריד ביניהם. ומה שהותר מעיקר הדין ליטול ידיו בחדר אמבטיה בלא צורת הפתח, זהו דוקא כשאין בחדר הרחצה מלבד האמבטיה עוד מקלחת, אבל אם יש עוד מקלחת, או חדר רחצה שאין בו אמבטיה אלא רק מקלחת, נידון כל החדר כבית מרחץ, ואין ליטול ידים ולשתות שם עד שיעשה צורת הפתח בין המקלחת לכיור.

י. שאלה. האם שרותים שבתוך מטוס או שבתוך רכבת דינם כבית הכסא.

תשובה. שרותים שבמטוס וכן שרותים שברכבת אין דינם כבית הכסא, וכל שלא נגע במקומות המכוסים שבגופו או באסלה אין צריך ליטול ידיו.

האמבטיה שאין מחוץ לאמבטיה ברוז מקלחת נוסף ואף בלא צורת הפתח, ומ"מ נראה שעדיף יותר במקום שאפשר שיוציא את המים מחוץ לחדר וישתה, משום שאף אם השרותים המצויים כיום דינם כבית הכסא, מ"מ יש אומרים שכל האיסור הוא דוקא כשהמשקין הם שם, אבל לאחר שהוציאן מותר לשתותן, וכמ"ש בשלמי ציבור דף י"ח ע"ב ועוד אחרונים. ועכ"פ הטוב ביותר הוא לעשות צורת הפתח וכמו שנתבאר.

י. הנה מלבד מה שכבר נתבאר בבאורים לתשובה הקודמת, שמעיקר הדין חדר השרותים אין לו דין בית הכסא, אלא שטוב להחמיר לעשות צורת הפתח, בשרותים שבמטוס יש להתיר לגמרי אף בלא צורת הפתח, דכיון שהוא מקום המיטלטל אין לו דין בית כסא, אלא דין גרף של רעי, שאינו עושה את כל החדר לבית הכסא כיון שהוא מיטלטל, וכל שכן שרותים שברכבת, שמלבד שהוא מיטלטל הרי אין הצוה שוהה בו כלל, ודמי לגמרי לבית הכסא דפרסאי שמבואר בגמרא ברכות כ' ע"א ובשו"ע בסימן פ"ג סעיף ד', שכיון שהרעי נופל מיד למרחוק, כסתום דמי ומותר לקרות בו, ולכן אין צריך ליטול ידיו אף שהטיל מימיו, וכמו שיתבאר להלן בתשובה י"ד שאם

שקשה הדבר אפשר לסמוך על דעת מרן שהתיר לברך אף לכתחילה קודם נטילת ידים.

ט. ראה מה שנתבאר בזה בספר אור לציון תשובות חלק א' חאו"ח סימן א', ולפי המבואר שם, שרק מקום האסלה ומקום האמבטיה נחשב לבית הכסא ובית המרחץ, אין להתיר אלא באמבטיה לדונה בפני עצמה כבית מרחץ, אבל במקום שיש מחוץ לאמבטיה ברוז מקלחת, או שאין בחדר הרחצה אלא ברוז מקלחת, נחשב כל החדר כבית מרחץ, ואין להתיר אלא בצורת הפתח, שעושה את מקום הברז לחדר בפני עצמו, כמבואר שם. אבל אין די בפריסת וילון, שהרי אין וילון נותן דין מקום בפני עצמו לענין עירובין, והוא הדין לכאן. ומ"מ יוכל לשים שני קנים משני צידי הוילון, והקנה שהוילון נתון בו ייחשב כקנה שעל גביהם, ואף קנה כל שהוא מהני לענין זה, ובלבד שיהא חזק לקבל דלת כל שהיא אפי' של קש, ויהא עומד בפני רוח מצויה, וכמבואר בשו"ע בסימן שס"ב סעיף י"א, וראה עוד במ"ב בסימן שס"ג ס"ק כ', ע"ש. ויזהר שהקנה יהא ממש על גביהם, ואע"פ שאינו נוגע בהם, ועכ"פ די בחוט ברזל, כמבואר בשו"ע שם.

וראה עוד באור לציון שם שנתבאר, שמעיקר הדין מותר אף לשתות מים בחדר השרותים ובחדר